

HEIMSINS BESTU TÍÐINDI

Heimsins Bestu Tíðindi er ein sjálfstöðugur miðil, sum skrivar stuttar greinir í Dimmu. Vit leggja dent á tíðindi, ið lýsa burðardyggja menning og viðurskifti, ið ikki fáa nógv rásarúm í stóra miðlaheiminum. Heimurin er ikki einans fullur av trupulleikum, men rúmar eisini framgongd og loysnum. Vit á Heimsins Bestu Tíðindum halda, at tað er týðningarmikið eisini at varpa ljós á hesi tíðindi. Fleiri tíðindi kunnu lesast á leinkjuni www.verdensbedstehenheder.dk. Harafturat eru vit at finna á sosialu miðlunum.

Koppseting fyri meningitis í nordur Darfur
Mynd: UNAMID

Fleiri børn enn nakrantíð koppsett

Ongantíð fyrr eru so nógv børn koppsett móti lívshættisligum sjúkum, sum seinastu árin. Mangt bendir tó á, at tað gongur ein tíð enn, áðrenn øll børn fáa møguleikan at verða koppsett

Thomas Gringer Jakobsen og Lív Reynheim

Nógv børn taka seg undan, tá tey verða prikað í armin ella fáa vaksinu á tunguna, men tað er allarhelst skjótt gloymt aftur. Harafturímóti vara fyrimunirnir við koppsetingini leingi. Og søguliga nógv børn fáa nú ágóðan av hesum møguleikanum. Soleiðis skrivaði alheimsheilsustovnurin WHO, sum spælir ein týðningarmiklan leiklut í framgongdini, fyri stuttum.

Síðani 2010 eru fleiri børn enn nakrantíð áður vorðin koppsett fyri álvarsamar sjúkur, sum kunnu elva til stóran skaða og í ringasta føri eru lívshættisligar. Sudan, Filipsoyggjarnar, Meksiko og Vietnam eru millum tey lond, sum hava tikið seg skjótast fram innan økið. Í India eru eisini stór framstig at síggja – frá 2010 til 2016 lækkaði talið á børnum, ið ikki vóru koppsett, frá 5,3 mió. til 2,9 mió. Og heldur talið fram at lækka í lötuni.

“Vaksinan er millum tær týðningarbestu uppfinningarnar í søguni. Vit skulu ikki góðtaka ein heim, har børn í hópatali lata lív av sjúku, ið lættliga kann fyrbyggjast við bíligum heilivági,” segði aðalstjórin fyri WHO, Tedros Ghebreyesus, í síðstu viku.

Og mongu koppsetingarnar hava longu víst sera góð úrslit. Hættisligar

sjúkur, so sum polio og stívkrampi millum nýfóðingar, koma næsta ikki fyri í flestu londum longur, og í fjør var fyrstu ferð, at eingin tilburður av stívkrampa varð staðfestur í ávíkavist Etiopia, Haiti og Filipsoyggjunum. Harumframt er útbreiðslan av meslingum lækkað við 84 prosentum síðani 2000, og verður hetta mett at hava bjargað lívunum hjá umleið 20 mió. børnum kring allan heim.

Umframt at bjarga børnum úr lívsanda, hjálpir koppsetingin at basa fátækradømi, ið er ein av heimsins størstu avbjóðingum. Heilsutryggingar eru yvirhøvur óvanligar og korini eru sostatt ógvuligani hørd hjá mongum, um tey gerast sjúk. Um ein ikki er førur fyri at arbeiða í eitt tíðarskeið ella einum tørvar dýran heilivág, so er vandin fyri at gerast fátæk ella fátækur sera stórum nógvastaðni í heiminum. WHO metir, at økta nýtslan av vaksinu kann bjarga 24 milliónum menniskjum frá fátækradømi áðrenn 2030.

Hóast góðu úrslitini, eru enn umleið 13 milliónir børn í heiminum, ið ongantíð fáa møguleikan at koppsetast. Tveir triðingar av hesum børnum búleikast í krígs-herjaðum londum. Sýria er tað landið, har ið talið á koppsettum børnum er lækkað mest síðani 2010.

